

Belediye Başkanlarının Maaş Sistemi

Bu makalede; belediye başkanlarının ödenekleri, huzur hakları, ödeneklerinden yapılan kesintiler değerlendirilmiştir.

BELEDİYE BAŞKANLARININ MAAŞ SİSTEMİ

Serdar UĞURLU

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Uzmanı

Giriş

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 128'inci maddesinde, memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işlerinin kanunla düzenleneceği ifade edilmiş, 2010 yılında gerçekleştirilen anayasa referandumu neticesinde Anayasanın 53 ve 128'inci maddelerinde yapılan değişiklikler ile memurlar ve diğer kamu görevlilerine toplu sözleşme hakkı getirilmiştir.

Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin 2020 ve 2021 yıllarını kapsayan mali ve sosyal haklarında alınacak kararları müzakere üzere toplanan kamu işveren heyeti ile kamu görevlileri sendikaları heyeti arasında yapılan toplu sözleşme görüşmelerinin uzlaşmazlıkla sonuçlanması üzerine yetkili konfederasyon ve sendikalar tarafından Kamu Görevlileri Hakem Kuruluna başvurulmuş, söz konusu Kurul 2020 yılı için %4+4; 2021 yılı için ise %3+3 oranında kamu görevlilerine zam yapılmasına, enflasyon oranının bu zamlardan yüksek olması durumunda aradaki farkın enflasyon farkı olarak zamlara yansıtılmasına karar vermiştir.

Bu çerçevede; Hazine ve Maliye Bakanlığının 06/01/2021 tarihli ve 11638 sayılı genelgesinde, kamu görevlilerinin maaş zam oranı 2021 yılının altı aylık ilk dönemi için %7,33 olarak, memur maaşlarının hesaplanmasında kullanılan aylık katsayısı "0,165786", taban aylık katsayısı "2,594917", yan ödeme katsayısı ise "0,052576" olarak belirlenmiştir.

Belediye başkanı maaşları Devlet memurlarından farklı belirlenmekle birlikte, söz konusu maaşların belirlenmesinde memurlar için öngörülen aylık katsayısı kullanılmaktadır.

1. Belediye Başkanlarının Gelir Unsurları

Belediye başkanlarının “ödenek”, “huzur hakkı” ve “encümen ödeneği” olmak üzere temelde üç gelir unsuru bulunmaktadır.

1.1. Ödenek

Belediye başkanlarının özlük hakları 03/07/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 39 uncu maddesinde düzenlenmiştir. Söz konusu maddenin birinci fıkrasında;

“Belediye başkanına nüfusu;

- a) 10.000'e kadar olan beldelerde 70.000,
- b) 10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde 80.000,
- c) 50.001'den 100.000'e kadar olan beldelerde 100.000,
- d) 100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde 115.000,
- e) 250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde 135.000,
- f) 500.001'den 1.000.000'a kadar olan beldelerde 155.000,
- g) 1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde 190.000,
- h) 2.000.001'den fazla olan beldelerde 230.000,

Gösterge rakamının Devlet memurları için belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda aylık brüt ödenek ödenir. Nüfusu 50.001'den az olan il merkezi beldelerde bu ödeneğin hesaplanmasında (c) bendinde belirtilen gösterge rakamı esas alınır.” denilmek suretiyle belediye başkanlarının brüt ödeneklerinin hesaplanmasında nüfus kriterinin esas alındığı, sadece il merkezi beldeler ile ilgili olarak istisnai bir düzenlemenin yapıldığı görülmektedir.

39 uncu maddenin devamı fıkralarında; belediye başkanının görevli, izinli ve hasta bulunduğu sürelerde ödeneğinin kesilmeyeceği, belediye başkanlığı yapmış olanların, personel kanunlarına tâbi bir kadroya atanmaları hâlinde belediye başkanlığında geçen sürelerinin memuriyette geçmiş sayılacağı, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu uyarınca Devlet memurları ile bakmakla yükümlü buldukları için uygulanan sosyal hak ve yardımların, aynı esas ve usûllere göre belediye başkanları ile bakmakla

yükümlü buldukları için de uygulanacağı belirtilmektedir.

Bu çerçevede, belediye başkanının görevi sona erdikten sonra Devlet memuru, sözleşmeli personel, hakim ve savcılık, öğretim üyeliği gibi farklı statülerde kamu kurum ve kuruluşlarına atanması durumunda, belediye başkanlığında geçen hizmetleri atandığı yeni statüde geçmiş gibi değerlendirilecektir.

Ayrıca; belediye başkanları, Devlet memurlarının 657 sayılı Kanun kapsamında faydalandığı aile yardımı ödeneği, yiyecek yardımı, ölüm yardımı ödeneği, cenaze giderlerinin karşılanması gibi sosyal hak ve yardımlardan faydalanabileceklerdir.

Öte yandan, 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa ekli (K) Cetvelinin "IV. Diğer Ödemeler" başlıklı 12 nci maddesinde; "5393 sayılı Belediye Kanununun 39 uncu maddesinde yer alan göstergeler, 1/1/2021-31/12/2021 tarihleri arasındaki dönemde "2.280" rakamının eklenmesi suretiyle uygulanır." denilmekte olup, bu çerçevede 5393 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin birinci fıkrasında belirlenen brüt ödenek rakamlarına 2.280 rakamı eklenecektir.

1.2. Huzur Hakkı

Belediye başkanlarına ödeneğe ilave olarak huzur hakkı ödenebilmektedir. Bu husus 5393 sayılı Kanunun "Huzur ve izin hakkı" başlıklı 32 nci maddesinin birinci fıkrasında; "Meclis başkan ve üyelerine, meclis ve komisyon toplantılarına katıldıkları her gün için, 39 uncu madde uyarınca belediye başkanına ödenmekte olan aylık brüt ödeneğin günlük tutarının üçte birini geçmemek üzere meclis tarafından belirlenecek miktarda huzur hakkı ödenir. Huzur hakkı ödenecek gün sayısı, 20, 24 ve 25 inci maddelerde belirtilen toplantı günü sayısından fazla olamaz ve meclis üyelerine aynı gün için birden fazla huzur hakkı ödenemez." şeklinde düzenlenmiştir. Bu çerçevede, belediye başkanları 5393 sayılı Kanunun 20, 24 ve 25 inci maddelerinde belirtilen toplantı sayılarını geçmemek ve aynı gün içinde birden fazla ödeme almamak şartıyla, aylık brüt ödeneklerinin günlük tutarının üçte birini, yani aylık brüt ödeneklerinin doksanda birini geçmemek üzere, meclis tarafından belirlenen tutarda huzur hakkı alabilmektedirler.

1.3. Encümen Ödeneği

Diğer bir ödeme unsuru olarak, 5393 sayılı Kanunun "Encümen üyelerine verilecek ödenek" başlıklı 36 ncı maddesinde; "Belediye encümeni başkan ve üyelerine, nüfusu 10.000'e kadar olan belediyelerde (3.500), nüfusu 10.001-50.000'e kadar olan belediyelerde (4.500), 50.001-200.000'e kadar olan belediyelerde (6.000) ve 200.001'in üzerinde olan belediyelerde ise (7.500) gösterge rakamının Devlet memurları için belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda aylık brüt ödenek verilir. Encümenin memur üyelerine bu tutarların yarısı ödenir." hükmüne yer

verilmiştir.

2. Belediye Başkanlarının Gelir Unsurlarından Yapılan Kesintiler

Belediye başkanlarının maaşından; tabi oldukları sosyal güvenlik mevzuatına göre emekli keseneği/sigorta primi kesintisi, gelir vergisi kesintisi ile damga vergisi kesintisi yapılmaktadır. 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu kapsamında maaşlardan yapılabilen bireysel emeklilik kesintisinin ihtiyari bir kesinti olması sebebiyle, söz konusu kesintiden bu çalışmada bahsedilmeyecektir.

2.1. Sosyal Güvenliğe İlişkin Kesintiler

Kamu görevlilerinden Ekim 2008 tarihinden önce hizmete girenler 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununa; bu tarih ve sonrasında hizmete girenler ise 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa tabidir. 5434 sayılı Kanuna tabi olanlardan “emekli keseneği”; 5510 sayılı Kanuna tabi olanlardan ise “sigorta primi kesintisi” yapılmaktadır.

5434 sayılı Kanunun (mülga) 12 nci maddesinin II/(e) bendinde belediye başkanlarının (emeklilik hakkı tanınan bir vazifede evvelce bulunmuş olmaları şartıyla) anılan Kanundan faydalanacakları; 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrasının (b) bendinde, belediye başkanlarının 4/1-c bendi kapsamında (kamu görevlisi) sigortalı oldukları belirtilmektedir.

2.1.1 Emekli Keseneği Kesintisi

5434 sayılı Kanuna tabi belediye başkanlarının emekli keseneği kesintileri anılan Kanunun ek 48 inci maddesinde düzenlenmiş olup, anılan maddede; “...Belediye başkanı olarak iştirakçilikleri devam edenlere, genel idare hizmetleri sınıfında görev yapan genel müdürler için belirlenen ek gösterge rakamını ve öğrenim durumlarına göre yükselebilecekleri dereceyi geçmemek üzere emekli keseneklerine esas aylık dereceleri itibariyle mülki idare Amirliği hizmetleri sınıfı için tespit edilen ek gösterge rakamları uygulanır.

Bu fıkralara girenlerden daha önce personel kanunlarına göre aylık almış iştirakçilere uygulanacak ek göstergeler, önceki görevleri için tespit edilmiş ek göstergelerden aşağı olamaz...” hükmüne yer verilmiştir.

Tablo 1: Mülki İdare Amirliği Hizmet Sınıfı Ek Göstergeleri

Derece	Ek Gösterge
--------	-------------

1. derecenin 4. kademesi	4800
1	4000
2	3600
3	3000
4	2300
5	2200
6	1600
7	1500
8	1300
9	1150

Tablodan 1'den de görüleceği üzere; büyükşehir, il, ilçe veya belde ayrımı yapılmaksızın 5434 sayılı Kanuna tabi belediye başkanlarının faydalanabileceği azami ek gösterge rakamı 4.800'dür. Ancak, daha önce personel kanunlarına göre görev yapmış belediye başkanlarının, önceki görevlerinde daha yüksek ek göstergeden faydalanmış olmaları halinde, yüksek olan ek göstergeler uygulanacaktır.

Emekli keseneğine esas aylıklar, anılan Kanunun (mülga) 15 ile (mülga) ek 70'inci maddeleri kapsamında; gösterge, ek gösterge, taban ve kıdem aylıkları ile ek göstergelere bağlı olarak belirlenmiş olan tazminat tutarının toplamından oluşmaktadır. Bu şekilde belirlenen emekli keseneğine esas aylıkta 5434 sayılı Kanunun (mülga) 14 üncü maddesi kapsamında, %16 oranında emekli keseneği kesintisi yapılmaktadır.

2.1.2 Sigorta Primi Kesintisi

5510 sayılı Kanuna tabi belediye başkanlarının sigorta primi kesintileri anılan Kanunun "Prime esas kazançlar" başlıklı 80 inci maddesinde düzenlenmiş olup, anılan maddede;

“...Büyükşehir belediye başkanları için bakanlık genel müdürünün, diğer belediye başkanları için ise öğrenim durumları itibarıyla 657 sayılı Kanuna göre yükselebilecekleri dereceyi aşmamak kaydıyla, 657 sayılı Kanuna ekli (I) sayılı ek gösterge cetvelinin “VIII. Mülki İdare Amirliği Hizmetleri Sınıfı” bölümünün (d) bendinde belirtilenlerin prime esas kazançları,... esas alınır...” hükmüne yer verilmiştir.

5510 sayılı Kanununun 80 inci maddesine istinaden prime esas kazanç; gösterge, ek gösterge, taban ve kıdem aylıkları, 657 sayılı Kanununun 152 nci maddesinde sayılan tazminatlar ile makam, görev ve temsil tazminatları brüt tutarından oluşmaktadır. Hesaplanan bu tutar üzerinden de 81 inci madde kapsamında; %9 oranında malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları, %5 oranında genel sağlık sigortası olmak üzere toplam % 14 oranında prim kesintisi yapılmaktadır.

Prime esas kazancın hesabında 657 sayılı Kanununun 152 nci maddesinde sayılan tazminatların dahil edildiği belirtildiğinden, büyükşehir belediye başkanları ile diğer belediye başkanlarının prime esas kazancının belirlenmesinde uygulanacak özel hizmet tazminat oranlarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir:

Tablo 2: Belediye Başkanlarının Faydalanacakları Özel Hizmet Tazminat Oranları

Derece	Tazminat Oranı
Büyükşehir	% 330
1	% 290
2-3	% 280
4-5	% 260
Diğer	% 240

2.2 Gelir Vergisi Kesintisi

Gelir vergisi kesintisi, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu hükümleri çerçevesinde yapılmaktadır. Söz konusu Kanunun birinci maddesinde gelir, “bir gerçek kişinin bir takvim yılı içinde elde ettiği kazanç ve iratların safi tutarı” olarak tanımlanmıştır.

193 sayılı Kanununun 103 üncü maddesi çerçevesinde, gelir vergisi dilimleri 2021 yılı için aşağıdaki tabloda gösterildiği şekilde düzenlenmiştir.

Tablo 3: Gelir Vergisi Dilimleri (2021)

24.000 TL'ye kadar	%15
53.000 TL'nin 24.000 TL'si için 3.600 TL, fazlası	%20
130.000 TL'nin 53.000 TL'si için 9.400 TL (ücret gelirlerinde 190.000 TL'nin 53.000 TL'si için 9.400 TL), fazlası	%27
650.000 TL'nin 130.000 TL'si için 30.190 TL (ücret gelirlerinde 650.000 TL'nin 190.000 TL'si için 46.390 TL), fazlası	%35
650.000 TL'den fazlasının 650.000 TL'si için 212.190 TL (ücret gelirlerinde 650.000 TL'den fazlasının 650.000 TL'si için 207.390 TL), fazlası	%40

193 sayılı Kanununun 32 nci maddesinde ise, asgari geçim indirimi düzenlenmiştir. Söz konusu maddede; "Ücretin gerçek usûlde vergilendirilmesinde asgarî geçim indirimi uygulanır.

Asgarî geçim indirimi; ücretin elde edildiği takvim yılı başında geçerli olan ve sanayi kesiminde çalışan 16 yaşından büyük işçiler için uygulanan asgarî ücretin yıllık brüt tutarının; mükellefin kendisi için % 50'si, çalışmayan ve herhangi bir geliri olmayan eşi için % 10'u, çocukların her biri için ayrı ayrı olmak üzere; ilk iki çocuk için % 7,5, üçüncü çocuk için %10, diğer çocuklar için % 5'idir. Gelirin kısmî döneme ait olması halinde, ay kesirleri tam ay sayılmak suretiyle bu süreye isabet eden indirim tutarları esas alınır. Asgarî geçim indirimi, bu fıkraya göre belirlenen tutar ile 103 üncü maddedeki gelir vergisi tarifesinin birinci gelir dilimine uygulanan oranın çarpılmasıyla bulunan tutarın, hesaplanan vergiden mahsup edilmesi suretiyle uygulanır. Mahsup edilecek kısmın fazla olması halinde iade yapılmaz..." hükmüne yer verilmiş olup, anılan madde kapsamında 2021 yılı için belirlenen asgari geçim indirimi tutarlarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 4: Asgari Geçim İndirimi Tutarları (2021)

Bekâr

268,31

Evli eşi çalışmayan ve ocuksuz	321,98	Evli eşi çalışan ve ocuksuz	268,31
Evli eşi çalışmayan ve 1 çocuklu	362,22	Evli eşi çalışan ve 1 çocuklu	308,56
Evli eşi çalışmayan ve 2 çocuklu	402,47	Evli eşi çalışan ve 2 çocuklu	348,81
Evli eşi çalışmayan ve 3 çocuklu	456,13	Evli eşi çalışan ve 3 çocuklu	402,47
Evli eşi çalışmayan ve 4 çocuklu	456,13	Evli eşi çalışan ve 4 çocuklu	429,30
Evli eşi çalışmayan ve 5 çocuklu	456,13	Evli eşi çalışan ve 5 çocuklu	456,13

Belediye başkanının gelir unsurları arasında sayılan “odeneğ”, “huzur hakkı” ve “encümen ödeneği”nin tamamı gelir vergisine tabidir.

2.3 Damga Vergisi Kesintisi

Damga vergisi kesintisi, 484 sayılı Damga Vergisi Kanunu hükümleri çerçevesinde yapılmaktadır. “odeneğ”, “huzur hakkı” ve “encümen ödeneği”nin tamamından binde 7,59 oranında damga vergisi kesintisi yapılmaktadır.

3. Sonuç ve Değerlendirme

Belediye başkanlarının temel gelir unsuru 5393 sayılı Kanunun 39 uncu maddesi kapsamında ödenen “odeneğ”tir. Brüt ödeneğin belirlemede daha önce de belirtildiği üzere sadece nüfusa göre bir ayırım yapılmıştır. Belediye başkanlığı veya kamuda geçen hizmet süreleri brüt ödeneğin tutarını etkilememektedir. Diğer bir deyişle, belediye başkanlığı veya kamuda daha önce hiç hizmeti bulunmayan bir belediye başkanı ile kamuda 25 yıl hizmeti bulunan bir belediye başkanının brüt ödeneği arasında bir fark bulunmamaktadır. Hatta, ilk defa belediye başkanı olan ve kamuda daha önce bir hizmeti bulunmayan bir kişinin sigorta primi kesintisi daha az olacağı için, bu belediye başkanlarının maaşları daha kıdemlilere göre bir miktar daha yüksek olacaktır.

Bu çerçevede, belediye başkanı ödeneklerinin belirlenmesinde nüfus kriterinin yanı sıra, belediye başkanının kamuda geçen hizmetleri ile belediyenin türü ve niteliklerinin de dikkate alınarak 5393 sayılı Kanununun 39 uncu maddesinde bir değişiklik yapılmasının uygun olabileceği değerlendirilmektedir.

Belediye başkanlarının 2021 yılı Ocak ayı net gelir unsurlarına aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 5: Belediye Başkanlarının Net Gelirleri (2021/1)

BELDE NÜFUSU	NET ÖDENEK (5510 s.k.)*NET ÖDENEK (5434 s.k.)**GÜNLÜK		
10.000'e kadar	9.569	9.503	1
10.001'den 50.000'e kadar	10.966	10.900	1
50.001'den az (il merkezi)***	13.759	13.693	1
50.001'den 100.000'e kadar	13.759	13.693	1
100.001'den 250.000'e kadar	15.854	15.788	1
250.001'den 500.000'e kadar	18.647	18.581	2
500.001'den 1.000.000'a kadar	21.383	21.321	2
1.000.001'den 2.000.000'a kadar	25.980	25.919	2
2.000.001'den fazla	31.235	31.174	3

*İlk defa belediye başkanı seçilen ve daha önce kamu görevi olmayan kişilerin net ödeneği

**Kamuda 25 yıl hizmeti bulunan belediye başkanlarının net ödeneği

***İl merkezi nüfusu 10.000'den az ise encümen ödeneği 489 TL, 200.000'den fazla ise 1.047 TL

NOT: Hesaplamalara aile yardımı ödeneği dahil edilmemiştir.

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA